

**UCHWAŁA NR XXX/182/2017
RADY GMINY BARANOWO
z dnia 24 kwietnia 2017r.**

w sprawie uchwalenia Gminnego Programu Wspierania Rodziny dla Gminy Baranowo na lata 2017 – 2019.

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990r. o samorządzie gminnym (Dz.U.2016r. poz. 446 z późn.zm.) oraz art. 176 pkt 1, art. 179 ust. 2 ustawy z dnia 9 czerwca 2011r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz.U.2016r. poz. 575 ze zm.) Rada Gminy Baranowo uchwala co następuje:

§ 1.

Uchwala się Gminny Program Wspierania Rodziny dla Gminy Baranowo na lata 2017 – 2019, stanowiący załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2.

Wykonanie uchwały powierza się Wójtowi Gminy Baranowo.

§ 3.

Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Wiceprzewodniczący Rady Gminy
Andrzej Socha

Załącznik
do Uchwały Nr XXX/182/2017
Rady Gminy w Baranowie
z dnia 24 kwietnia 2017r.

**GMINNY PROGRAM WSPIERANIA RODZINY
W GMINIE BARANOWO
NA LATA 2017-2019**

BARANOWO 2017

SPIS TREŚCI

	STRONA
ROZDZIAŁ I. WIADOMOŚCI OGÓLNE	3
1. WPROWADZENIE	3
2. PODSTAWY PRAWNE REALIZACJI PROGRAMU	3
3. DIAGNOZA SYTUACJI RODZIN W GMINIE BARANOWO	4
4. ANALIZA SWOT	9
ROZDZIAŁ II. CELE, ZAŁOŻENIA I REALIZACJA GMINNEGO PROGRAMU WSPIERANIA RODZINY	11
1. CELE PROGRAMU	11
2. REALIZACJA PROGRAMU	11
3. PRZEWIDYWANE EFEKTY REALIZACJI PROGRAMU	14
4. REALIZATORZY PROGRAMU	14
5. ŹRÓDŁA FINANSOWANIA	15
6. MONITORING I EWALUACJA	15

ROZDZIAŁ I. WIADOMOŚCI OGÓLNE

1. WPROWADZENIE

Rodzina jest podstawową komórką społeczną jak też naturalnym środowiskiem wychowawczym zapewniającym prawidłowy rozwój wszystkich jej członków, w szczególności dzieci. Obowiązkiem gminy jest dbanie o dobro swoich mieszkańców, w szczególności wspieranie rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczych i nie potrafiących samodzielnie rozwiązać własnych sytuacji kryzysowych.

Prawidłowemu funkcjonowaniu rodziny zagraża szereg czynników, wśród których istotny wpływ mają zjawiska patologiczne. Ich oddziaływanie czyni daną rodzinę dysfunkcyjną. Rodzina dotknięta nimi bez pomocy z zewnątrz często nie potrafi sprostać swoim obowiązkom względem dzieci, rozwiązywać swoich problemów i wyjść z sytuacji kryzysowych.

Skuteczna ochrona dzieci i pomoc dla nich może być osiągnięta we współpracy ze środowiskiem lokalnym, w tym sąsiedzkim, sądami i ich organami pomocniczymi, policją, instytucjami oświatowymi, podmiotami leczniczymi, kościołem i związkami wyznaniowymi oraz organizacjami pozarządowymi.

Podstawą do rozwiązywania problemów społecznych jest wsparcie rodziny w odbudowywaniu prawidłowych relacji w rodzinie oraz we właściwym wypełnianiu ról społecznych przez jej członków. Wsparcie rodziny powinno być w miarę możliwości wczesne i mieć charakter profilaktyczny. Priorytetem wspierania rodziny jest zapewnienie odpowiednich warunków rozwoju dzieci, młodzieży oraz kształtowania wartości i norm związanych z ich wychowaniem. Prowadzenie profilaktycznych działań wspierających dziecko w rodzinie jest formą najbardziej optymalną i skuteczną. Natomiast praca z rodziną biologiczną, w przypadku gdy zaistniała konieczność umieszczenia dziecka w pieczy zastępczej, ma na celu jak najszybszy powrót dziecka do rodziny.

Realizowane w ramach niniejszego Programu zadania koncentrować będą się nie tylko na dziecku ale na całej rodzinie, również w sytuacjach, gdy dziecko umieszczone zostanie poza rodziną biologiczną, w celu umożliwienia mu powrotu do tej rodziny. Pomoc powinna koncentrować się na wspomaganie osób i rodzin wymagających wsparcia w osiągnięciu możliwie pełnej aktywności społecznej, a także wzmocnieniu lub odzyskaniu zdolności do pełnego i samodzielnego funkcjonowania w społeczeństwie.

Program będzie miał zatem charakter zróżnicowany, zarówno profilaktyczny jak i interwencyjny, w zależności od celów i poszczególnych zadań prowadzących do ich realizacji.

2. PODSTAWY PRAWNE REALIZACJI PROGRAMU

1. Ustawa z dnia 9 czerwca 2011r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. z 2016 r. poz. 575 z późn. zm.);
2. Ustawa z dnia 12 marca 2004r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2016 r. poz. 930 z późn. zm.);
3. Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. z 2015 r. , poz. 1390);
4. Ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz. U. z 2016r. poz. 487 z późn. zm.);
5. Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (Dz. U. z 2017 r. poz. 783 z późn. zm.).

3. DIAGNOZA SYTUACJI RODZIN W GMINIE BARANOWO

Gmina Baranowo zajmuje obszar o powierzchni 198km² i położona jest w północno-wschodniej części Województwa Mazowieckiego, w północnej części powiatu ostrołęckiego na obszarze dawnej Puszczy Płodownickiej ok. 27 km od Ostrołki i ok. 30 km od Przasnysza. Gmina Baranowo graniczy z gminami: Kadzidło, Lelis, Olszewo-Borki, Krasnosielc, Jednorożec, Chorzele, Czarnia, Myszyńiec.

W obszarze gminy największa liczba ludności skupia się w miejscowości Baranowo. Z analizy danych demograficznych wynika, iż z roku na rok liczba mieszkańców gminy maleje. Wpływ na to ma zarówno ujemny przyrost naturalny, jak i poziom migracji, spowodowany min. brakiem miejsc pracy na terenie gminy. Gminę Baranowo według stanu na dzień 31 grudnia 2016 roku zamieszkiwało 6 788 osób.

Diagnoza lokalna dotycząca funkcjonalności rodzin w zakresie pełnienia funkcji opiekuńczo – wychowawczych została dokonana w oparciu o analizę danych osób i rodzin objętych wsparciem Ośrodka Pomocy Społecznej w Baranowie w latach 2014 - 2016.

Tabela nr 1. Liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej w latach 2014-2016.

Rok	Liczba rodzin ogółem	Rodziny z dziećmi ogółem	1 dziecko	2 dzieci	3 dzieci	4 dzieci	5 dzieci i więcej
2014	215	153	19	55	52	18	9
2015	181	127	18	46	42	15	6
2016	164	111	16	40	34	16	5

Źródło: dane Ośrodka Pomocy Społecznej w Baranowie

Z przedstawionej tabeli wynika, że od roku 2014 liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej maleje. Na podstawie analizy stwierdzono, że średnio rocznie 11 % liczby mieszkańców gminy zostało objętych pomocą społeczną w latach 2014 - 2016.

Z danych Ośrodka Pomocy Społecznej wynika, że w okresie od stycznia 2014 r. do grudnia 2016 r. udzielono wsparcia rodzinom w związku z występującymi problemami:

Tabela nr 2. Powody przyznania pomocy w latach 2014 – 2016.

Powody trudnej sytuacji życiowej	2014r.		2015r.		2016r.	
	Ogółem rodzin	Liczba osób w rodzinach	Ogółem rodzin	Liczba osób w rodzinach	Ogółem rodzin	Liczba osób w rodzinach
Ubóstwo	208	833	176	687	159	583
Sieroctwo	0	0	0	0	0	0
Bezdomność	1	0	3	3	3	3
Potrzeba ochrony macierzyństwa	0	0	4	33	5	27
Bezrobocie	86	296	71	227	67	207
Niepełnosprawność	49	168	44	156	45	144
Długotrwała lub ciężka choroba	21	61	27	73	29	82
Bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzeniu gospodarstwa domowego	116	579	83	415	65	314
w tym: rodziny niepełne	10	37	7	29	8	31
rodziny wielodzietne	65	371	40	225	21	113
Przemoc w rodzinie	0	0	0	0	3	14
Potrzeba ochrony ofiar handlu ludźmi	0	0	0	0	0	0
Alkoholizm	3	13	5	19	3	13
Narkomania	0	0	0	0	0	0
Trudności w przystosowaniu do	3	10	3	5	3	5

życia po opuszczeniu zakładu karnego						
Zdarzenie losowe	0	0	4	20	1	4
Kłęska żywiołowa	0	0	0	0	0	0

Źródło. Sprawozdanie roczne OPS, stan na: 31.12.2014, 31.12.2015, 31.12.2016

W latach 2014 – 2016 głównym powodem przyznawania świadczeń było ubóstwo. Kolejne najczęściej występujące powody udzielania pomocy to: bezrobocie, niepełnosprawność, bezradność w sprawach opiekuńczo - wychowawczych i długotrwała lub ciężka choroba. Wśród osób ubiegających się o wsparcie w ramach ustawy o pomocy społecznej ubóstwo i bezrobocie pozostają jednym z głównych powodów. Rodziny z trudnościami opiekuńczo – wychowawczymi stanowią znaczną część klientów pomocy społecznej. Bezradność w sprawach opiekuńczo - wychowawczych zdiagnozowano w naszej analizie na 3 miejscu. Najczęściej niezaradność rodziny w opiece i wychowaniu własnych dzieci łączy się z dysfunkcjami takimi jak: uzależnienia, przemoc domowa, zaburzenia równowagi systemu rodzinnego w sytuacjach kryzysowych, problemy w pełnieniu ról rodzicielskich, małżeńskich i zawodowych.

Przyczyny tych trudności wynikają m.in. z niskich kompetencji wychowawczych, rozbicia rodziny, uzależnień czy też pogorszenia statusu rodziny, w tym bezrobocia.

Przy zapewnieniu wsparcia i pomocy pracowników socjalnych, asystenta rodziny i innych instytucji rodziny mają szansę na znaczną poprawę funkcjonowania i w tym najważniejsze - umożliwienie funkcjonowania i wychowania dziecka w rodzinie biologicznej.

W Gminie Baranowo został opracowany w 2013 r. trzyletni Program Wspierania Rodziny w Gminie Baranowo na lata 2013-2015.

Głównym celem programu było wspieranie rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczych w procesie przywracania ich zdolności do prawidłowego funkcjonowania.

Realizując zadania określone w ustawie o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej Ośrodek Pomocy Społecznej w Baranowie zatrudnił asystenta rodziny.

W 2014 roku asystent rodziny pracował z 6 rodzinami, w 2015 i 2016r. roku z 7 rodzinami w których było 14 dzieci. Z siedmiu rodzin zagrożonych, tylko w jednej zaistniała konieczność umieszczenia dziecka w rodzinie zastępczej spokrewnionej. W przypadku pozostałych rodzin praca z rodziną odnosi pozytywne skutki.

W sytuacji, gdy rodzice znajdują się w trudnej sytuacji życiowej i nie są w stanie sami wypełniać należycie funkcji opiekuńczo-wychowawczych wobec dzieci o potrzebie umieszczenia dziecka w pieczy zastępczej decyduje Sąd Rodzinny. Natomiast Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie wykonuje

postanowienia Sądu, zapewniając opiekę, a gmina właściwa ze względu na miejsce zamieszkania dziecka przed umieszczeniem go po raz pierwszy w pieczy zastępczej albo w rodzinnym domu dziecka ponosi odpowiednio wydatki:

1. 10% wydatków na opiekę i wychowanie dziecka w pierwszym roku pobytu dziecka w pieczy zastępczej.
2. 30% wydatków na opiekę i wychowanie dziecka w drugim roku pobytu dziecka w pieczy zastępczej.
3. 50 % wydatków na opiekę i wychowanie dziecka w trzecim roku i następnych latach pobytu dziecka w pieczy zastępczej.

4. ANALIZA SWOT

W programie zastosowano analizę SWOT jako narzędzie identyfikacji i usystematyzowania mocnych i słabych stron oraz szans i zagrożeń społecznego obszaru Gminy Baranowo.

MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
<ul style="list-style-type: none"> - doświadczenie zawodowe pracowników instytucji działających na rzecz dziecka i rodziny; - dostęp do instytucji pomocowych m.in. Poradni Psychologiczno – Pedagogicznej w Myszyńcu; - otwartość instytucji i podmiotów na pomoc rodzinie; - rozwój działań w obszarze wsparcia i pomocy rodzinie poprzez wprowadzenie nowych metod pracy w formie asystentury rodziny; - funkcjonowanie ogólnopolskiej Karty Dużej Rodziny; - funkcjonowanie Zespołu Interdyscyplinarnego; - działalność Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych; - doświadczenie we współpracy z różnymi podmiotami pracującymi na rzecz rodzin; 	<ul style="list-style-type: none"> - niewystarczająca współpraca pomiędzy instytucjami działającymi w obszarze wspierania dziecka i rodziny; - bierność i niewielkie zaangażowanie rodzin, niechęć do współpracy, brak otwartości; - zbyt duże obciążenie samorządu różnymi zadaniami; - niewydolność rodziców w procesie wychowawczym; - ograniczony dostęp do specjalistów np. terapeutów, psychologów, itp.; - brak kompleksowego podejścia do zwalczania przyczyn dysfunkcjonalności rodziny; - brak aktywności klientów pomocy społecznej w zakresie organizowania grup samopomocowych; - niewystarczająca ilość propozycji spędzania czasu wolnego dla młodzieży zagrożonej demoralizacją;

SZANSE	ZAGROŻENIA
<ul style="list-style-type: none"> - rozszerzenie liczby podmiotów działających na rzecz rodziny; - podnoszenie kompetencji osób pracujących z rodzinami; - wzmocnienie roli opiekuńczo-wychowawczych rodzin; - szeroki wachlarz usług realizowanych na rzecz rodziny; - rozbudowana polityka prorodzinna prowadzona przez rząd; - większy dostęp do specjalistów. 	<ul style="list-style-type: none"> - niepewność finansowania działań (niestabilność, ograniczone środki finansowe); - stereotypowe postrzeganie ośrodka pomocy jako instytucji przyznającej jedynie świadczenia pieniężne; - rosnąca liczba zadań do realizacji przez samorzady przy braku lub niewielkim poziomie dofinansowania zadań; - ubóstwo rodzin przy rosnących kosztach utrzymani; - uzależnienie rodzin od pomocy społecznej; - postawa roszczeniowa wśród klientów pomocy społecznej; - społeczne przyzwolenie na nadużywanie alkoholu.

ROZDZIAŁ II. CELE, ZAŁOŻENIA I REALIZACJA GMINNEGO PROGRAMU WSPIERANIA RODZINY

1. CELE PROGRAMU

Cel główny :

Tworzenie systemu wsparcia dla rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczych.

Cele szczegółowe:

1. Wspieranie rodzin w wychowywaniu dziecka oraz w pełnieniu funkcji opiekuńczych i wychowawczych.
2. Praca z rodziną w celu zapobiegania sytuacjom kryzysowym.
3. Zapewnienie bezpieczeństwa dziecku i rodzinie.

2. REALIZACJA PROGRAMU

L.P	Działania	Okres realizacji	Realizator	Wskaźniki	Źródło finansowania
Cel szczegółowy 1. Wspieranie rodziny w wychowaniu dziecka oraz w pełnieniu funkcji opiekuńczej i wychowawczej					
1.	Wspieranie rodzin i dzieci przez asystenta rodziny i pracowników socjalnych	2017-2019	Gmina, GOPS	Liczba wspieranych rodzin	Środki własne realizatorów działania
2.	Prowadzenie działalności profilaktycznej na rzecz rodziny	2017-2019	Wszystkie podmioty uczestniczące w realizacji Programu	- ilość plakatów, ulotek, - utworzenie zakładki na stronie internetowej, - ilość programów	Środki własne realizatorów działania
3.	Organizowanie szkoleń, prelekcji, porad, warsztatów dla rodziców	2017-2019	Placówki oświatowe, Poradnia Psych. –Ped., GOPS	Liczba zrealizowanych szkoleń, warsztatów, porad.	Środki własne realizatorów działania, środki zewnętrzne
4.	Poradnictwo zawodowe, psychologiczne i	2017-2019	Poradnia psych. – pedag.,	Liczba porad	Środki własne realizatorów działania,

	pedagogiczne		placówki oświatowe,		środki zewnętrzne
5.	Promowanie rodzinnej integracji	2017-2019	Placówki oświatowe, GOPS, Gmina, Org. Pozarządowe, GOKSiR	Ilość imprez, spotkań integracyjnych	Środki własne realizatorów działania, środki zewnętrzne
6.	Kursy, szkolenia, warsztaty dla pracowników instytucji wspierających rodzinę	2017-2019	Gmina, GOPS, Placówki oświatowe	Liczba szkoleń, kursów, warsztatów, liczba uczestników	Środki własne realizatorów działania, środki zewnętrzne
Cel szczegółowy 2. Praca z rodziną w celu zapobiegania sytuacji kryzysowych					
1.	Analiza sytuacji rodzin, których dzieci zagrożone są umieszczeniem w pieczy zastępczej	2017-2019	Gmina, GOPS, placówki oświatowe, kuratorzy Posterunek Policji	Liczba analizowanych rodzin	Środki własne realizatorów działania,
2.	Monitorowanie sytuacji dziecka w rodzinie zagrożonej kryzysem	2017-2019	Gmina, GOPS, placówki oświatowe, Posterunek Policji	Liczba monitorowanych rodzin	Środki własne realizatorów działania,
3.	Konsultacje i poradnictwo specjalistyczne	2017-2019	Poradnia Psych. –Ped., Gmina, GOPS, placówki oświatowe, kuratorzy	Liczba konsultacji, porad	Środki własne realizatorów działania, środki zewnętrzne
4.	Usługi opiekuńcze i specjalistyczne	2017-2019	Gmina, GOPS	Liczba rodzin objętych usługami	Środki własne realizatorów działania, środki zewnętrzne
Cel szczegółowy 3. Zapewnienie bezpieczeństwa dziecka i rodzinie					
1.	Zapewnienie pomocy finansowej	2017-2019	Gmina, GOPS	Liczba rodzin objętych pomocą	Środki własne realizatorów

	i rzeczowej rodzinom zagrożonym kryzysem lub przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczej				działania, środki zewnętrzne
2.	Organizacja wypoczynku dla dzieci z rodzin dysfunkcyjnych	2017-2019	GKRPA, Gmina GOPS, Placówki oświatowe	Liczba zorganizowanych form wypoczynku, liczba uczestników wypoczynku	Środki własne realizatorów działania, środki zewnętrzne
3.	Skierowanie i finansowanie pobytu rodzin w sytuacjach kryzysowych w ośrodkach Interwencji Kryzysowej	2017-2019	Gmina, GOPS	Liczba skierowanych rodzin	Środki własne realizatorów działania
4.	Współfinansowanie pobytu dziecka w pieczy zastępczej	2017-2019	Gmina, GOPS, PCPR	Liczba umieszczonych dzieci	Środki własne realizatorów działania

1. Koordynator programu - Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Baranowie,
2. Miejsce realizacji programu – Gmina Baranowo,
3. Okres realizacji programu – 2017-2019r.

3. PRZEWIDYWANE EFEKTY REALIZACJI PROGRAMU

W wyniku przeprowadzonych działań przewidywanym efektem realizacji Programu ma być:

- stworzenie skutecznego i wielopłaszczyznowego wsparcia dla rodziny i dziecka w szczególności dla rodzin przeżywających trudności opiekuńczo-wychowawcze,
- poprawa sytuacji dziecka i rodziny, poczucia bezpieczeństwa socjalnego,
- ograniczenie patologii społecznej,
- minimalizowanie skutków sytuacji kryzysowych w rodzinie.
-

4. REALIZATORZY PROGRAMU

Koordinatorem Programu jest Ośrodek Pomocy Społecznej w Baranowie przy współpracy z następującymi instytucjami:

1. Gmina Baranowo,
2. GOPS w Baranowie
3. Zespół Interdyscyplinarny,
4. Posterunek Policji w Baranowie,
5. Placówki oświatowe w Gminie Baranowo,
6. GKRPA w Baranowie,
7. GOKSiR w Baranowie,
8. Poradnia Psychologiczno – Pedagogiczna w Baranowie.

5. ŹRÓDŁA FINANSOWANIA

Realizacja Programu będzie odbywać się w zakresie posiadanych środków budżetu gminy, budżetu państwa oraz środków pozabudżetowych pozyskanych z innych źródeł.

6. MONITORING I EWALUACJA

Program będzie koordynowany przez Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Baranowie. W ramach jego realizacji będą gromadzone informacje, które pozwolą na ocenę postępów, wskażą dalsze potrzeby, które mają dać informację zwrotną, pozwalającą na określenie i wprowadzenie dodatkowych zmian w programie. Gminny Program Wspierania Rodziny jest dokumentem otwartym i długofalowym. Będzie podlegał ewaluacji i monitoringowi w zależności od występujących potrzeb rozpoznawanych i ustalanych przez podmioty zajmujące się problemami rodziny. Ewaluacja będzie miała charakter usprawniający i wskazujący kierunki ewentualnych zmian w zapisach programowych. Pozwoli na sprawdzenie efektywności i skuteczności przyjętych założeń oraz sposobu wydatkowania środków przeznaczonych na ich realizację.

Monitoring pozwoli na analizę i ocenę zebranych informacji i planowanie dalszych działań oraz doskonalenie dotychczas ustalonych.

W terminie do dnia 31 marca każdego roku przedstawiane będzie Radzie Gminy roczne sprawozdanie z realizacji zadań z zakresu wspierania rodziny.

Wiceprzewodniczący Rady Gminy
Andrzej Socha

